

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

SENDER DEL MEDITERRANI GR-92

**21a Etapa : SANT VICENÇ DELS HORT – PLA DE LES BRUIXES – SANT CLIMENT
DE LLOBREGAT – CAN AMAT – ERMITA DE BRUGUERS**

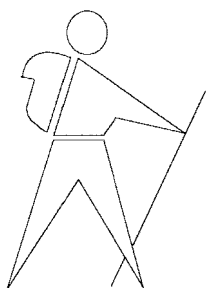
20 de novembre de 2005

HORARI PREVIST

Sortida de la Plaça de l'Estació de Vilanova i la Geltrú.	7:00	h
Sant Vicenç dels Horts. Esmorzar.	7:45	h
Inici de l'excursió.	8,30	h
Pla de les Bruixes. Reagrupament.	9:40	h
	9:50	h
Sant Climent de Llobregat. Reagrupament.	10:40	h
	10:55	h
Can Amat. Reagrupament	11:50	h
	12:00	h
Ermita de Bruguers. Final de l'etapa.	12:35	h
Sortida cap a Vilanova.	12:50	h
Vilanova i la Geltrú.	13:45	h

Notes.-

- ** Esmorzarem a Sant Vicenç dels Horts. Se suposa que hi haurà algun bar obert. En arribar-hi s'anunciarà el punt des d'on començarem l'etapa.
- ** Tingueu en compte que l'organització sempre **pot modificar aquesta previsió** d'horari en funció de com es vagi desenvolupant l'etapa (Condicions meteorològiques, retards o avançaments imprevistos, etc).
- ** Si us plau, sigueu puntuals, respecte els reagrupaments i **vigileu que hi sigui tothom.**
- ** Intenteu seguir els horaris previstos, és a dir, **no correu ni aneu massa LENTS !!**
- ** **Atenció:** La Secció de Senders disposa d'un telèfon mòbil (**680102567**). Per a qualsevol comunicació amb la Secció el dissabte abans de l'excursió o el mateix diumenge **utilitzeu només** aquest telèfon. (Els dissabtes de 14h a 16h i el diumenge a partir de mitja hora abans de l'hora prevista per a la sortida).

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

SENDER DEL MEDITERRANI GR-92

21a Etapa : SANT VICENÇ DELS HORT – PLA DE LES BRUIXES – SANT CLIMENT DE LLOBREGAT – CAN AMAT – ERMITA DE BRUGUERS

20 de novembre de 2005

DESCRIPCIÓ DE L'ETAPA

Aquesta etapa ens condueix des del cor del Baix Llobregat fins al començament del massís i del Parc Natural del Garraf, a través dels estreps d'aquest massís. Ja des de la sortida de Sant Vicenç dels Horts, aviat es comença a notar el principal al·licient del terreny que travessarem. És la seva frondositat. Així, malgrat la curta distància que ens separa de grans nuclis de població, el GR 92 estarà envoltat d'una rica i variada flora, amb bons trams de bosc de pi blanc, però també amb altres de vinyes, cirerers i un indret especialment ombrívol i exuberant a la font del Miracle, poc abans de Bruguers. Cap a la meitat de l'itinerari hi ha Sant Climent de Llobregat.

Horari Parcial	Horari Total	Distància (km)
0:00	0:00	0,000

Sant Vicenç dels Horts (22 m).- Plaça de la Vila. Es continua pel carrer Rafael de Casanova.

0:04	0:04	0,300
------	------	-------

Pont sota la via del tren.- No es travessa sinó que se segueix a l'esquerra pel carrer Anselm Clavé.

0:04	0:08	0,675
------	------	-------

Estació dels FF de la Generalitat.- Es passa a l'altre costat de la via (oest) per un pas inferior. Se surt al carrer Ferrés Costa que se segueix en direcció contrària (sud). Aviat es deixa i es pren un corriol al costat de la via del tren, amb una barana de protecció, i es travessa la riera de Torrelles.

0:10	0:18	1,425
------	------	-------

Bifurcació.- Es pren una pista a la dreta que segueix uns 50 m i es gira de nou a la dreta tot prenent un corriol.

0:05	0:23	1,785
------	------	-------

Urbanització de Sant Roc.- Es pren un carrer cimentat i uns 100 m després se segueix en la mateixa direcció per un camí carreter.

0:05	0:28	2,145
------	------	-------

Petita esplanada.- Davant del núm. 31 del carrer Jaume I. Se segueix en direcció oest, aviat es fa una forta pujada per camí cimentat.

0:09 0:37 2,775

Bifurcació.- Es deixa un carrer sense asfaltar a la dreta. Passats uns 100 m es deixa la pista que se segueix i es pren un camí carreter a l'esquerra, que està tancat amb una cadena. Es passa pel mig de cirerers i es començat una forta però curta pujada.

0:06 0:43 3,305

Bifurcació.- Es deixa un corriol a la dreta. Si se'l segueix es puja a l'ermita de Sant Antoni (bon mirador) i seguint unes marques blanques s'enllaçaria amb el punt horari 1:08. El GR-92 continua per la pista pel vessant est de la muntanya bo i gaudint d'una bona vista des del delta del Llobregat fins a les muntanyes de Montserrat i Sant Llorenç del Munt.

0:15 0:58 4,520

Cruïlla.- Es creua un corriol que per la dreta s'enfila fins a l'ermita de Sant Antoni i per l'esquerra baixa a Santa Coloma de Cervelló, que queda un xic més avall a la esquerra. Es continua per la mateixa pista.

0:09 1:07 5,150

Bifurcació.- Es deixa la pista que se segueix i se'n pren una altra a la dreta que puja.

0:01 1:08 5,215

Coll del Pla de les Bruixes (250 m).- Situat estratègicament al sud de la muntanya de Sant Antoni. Cruïlla de camins. El de la dreta, tancat amb una cadena porta a l'ermita de Sant Antoni. El GR-92 segueix el de l'esquerra.

0:05 1:13 5,605

Bifurcació.- Es deixa un corriol a l'esquerra i altres traces de camins. Se segueix sempre la pista més marcada.

0:05 1:18 6,015

Urbanització Cesalpina.- Al final de la pista, tancada amb una cadena. Hi ha un parell de bars propers. Es pren el carrer Progrés en direcció sud.

0:05 1:23 6,395

Bifurcació.- Al mateix costat de la primera casa es deixa el carrer i es pren un camí carreter a l'esquerra.

0:03 1:26 6,680

Petita clariana de bosc.- Es deixa el corriol de la dreta.

0:07 1:33 7,185

Coll de Querol (240 m).- Hi ha una creu, unió dels termes de Sant Climent de Llobregat, Santa Coloma de Cervelló i Torrelles de Llobregat. Cruïlla de camins. El de la dreta porta en uns 15 minuts a "Catalunya en miniatura", el GR-92 pren la pista de l'esquerra, que és la que baixa més sobtadament. Cal seguir sempre la pista principal tot deixant pistes menors a dreta i esquerra que menen als propers camps de cirerers.

0:17 1:50 8,750

Avinguda Querol.- La pista continua per aquesta avinguda asfaltada i amb les primeres cases de Sant Climent de Llobregat.

0:05 1:55 9,185

Cruïlla.- Es pot baixar pel carrers Pau Casals i Països Catalans o també pel Camí Antic de Torrelles, que de fet és el camí que se segueix des de la Creu del Querol.

0:05 2:00 9,430

Sant Climent de Llobregat (87 m).- Plaça de Francesc Macià. S'agafa el carrer de l'Església, prop de la parada de l'autobús, que fa pujada; es segueix pel carrer Padró i aviat se surt del poble pel Camí del Cementiri.

0:10 2:10 10,120

Cementiri.- Se va per l'esquerra, per la pista que baixa en direcció al fons de la vall.

0:04 2:14 10,480

Bifurcació.- Atenció! Es continua per la dreta directament cap a la riera.

0:03 2:17 10,560

Riera de Salom (70 m).- Cal creuar-la i continuar amunt, creuar dues amples pistes. La segona, que és cimentada, és amb la que s'enllaçarà més endavant. Se segueix pujant fins a trobar l'antic camí, que cal buscar una mica més amunt, a la dreta.

0:03 2:20 10,710

Bifurcació.- Es continua per l'esquerra.

0:04 2:24 10,950

Entroncament.- El camí s'incorpora a la pista principal i es continua per ella en direcció a la collada de Can Bori, (sud-oest), situada al davant.

0:06 2:30 11,550

Collada de Can Bori (130 m).- Hi ha les runes de la masia de can Bori i diverses bifurcacions. S'agafa la pista de més a la dreta, que s'enfila en suau pujada.

0:05 2:35 11,950

Bifurcació.- Es pren la pista de l'esquerra, planera.

0:05 2:40 12,300

Bifurcació.- Es continua per la pista de l'esquerra que davalla cap al fons de la vall.

0:09 2:49 13,140

Bifurcació.- Se segueix per la dreta.

0:03 2:52 13,370

Riera de Sant Llorenç (100 m).- Es creua a gual.

0:04 2:56 13,630

Can Amat (120 m).- Es gira a la dreta i es continua per una altra pista més principal. Al cap de 50 m es creua una cadena. Se segueix remuntant la vall de la riera (oest).

0:07 3:03 14,150

Bifurcació.- Per a anar a la font del Ferro cal agafar el camí de l'esquerra que en dos minuts hi mena. El GR segueix al recte.

0:08 3:11 14,790

Bifurcació.- Atenció! En una ampla corba a la dreta, amb vista sobre el castell d'Eramprunyà es pren un camí a l'esquerra que remunta la petita vall. Cal estar atents a la senyalització ja que uns 3 minuts abans d'aquesta bifurcació n'hi ha una altra de molt similar, amb un camí també a l'esquerra que no s'ha d'agafar.

0:02 3:13 14,890

Font del Miracle.- A la dreta, a un lloc espès de vegetació. El camí va redreçant la pujada.

0:05 3:18 15,160

Doble bifurcació.- Se segueix per la 2a de l'esquerra.

0:02 3:20 15,230

Urbanització de Bruguers.- Parc infantil, es continua per la dreta, per un carreró.

0:03 3:23 15,350

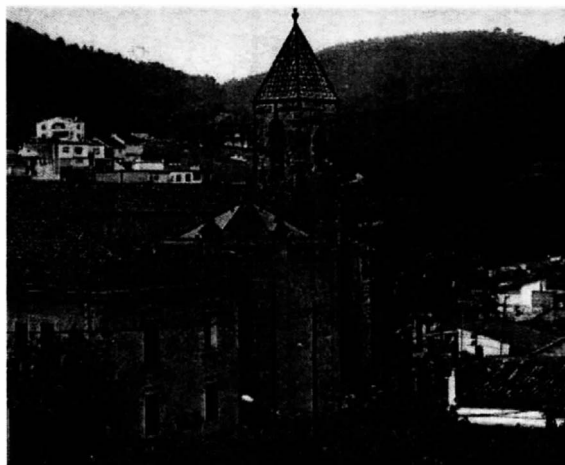
Carretera BV-2041.- Cal creuar-la i seguir-la uns 40 m a la dreta.

0:02 3:25 15,450

Ermita de Bruguers (235 m).- Ermita situada en un lloc agradable i molt freqüentat.

SANT CLIMENT DE LLOBREGAT

El poble de Sant Climent de Llobregat és encaixat a la petita vall de la riera de Sant Climent, on conflueixen, darrera de la muntanya de Sant Ramon, les rieres de les Comes, de Salom i de Querol, de manera que no és possible engrandir gaire més el nucli urbà. L'església parroquial va ser reformada i engrandida el 1704, quan es construí la façana amb el portal de llinda a llevant; de l'església anterior conserva únicament el campanar, romànic, del segle XII i amb arcuacions al primer pis. L'edifici, que fou restaurat després de la guerra civil, és d'una sola nau, coberta amb falsa volta d'arestes entre arcs de mig punt; té capelles laterals entre els contraforts, cobertes també amb falsa volta d'arestes. A migdia, prop del campanar (que va ser acabat al segle XVIII), s'obre una capella neogòtica, del 1900, que fou construïda per Josep Amargós.

La parròquia de Sant Climent de Llobregat formà part de la baronia d'Eramprunyà, que posseïren des del 1323 els Marc, que havien estat funcionaris reials, i els seus descendents. Al segle XVII, Sant Climent se'n separà i passà als Ivorra, barons de Sant Vicenç dels Horts i de Bellera.

El municipi de Sant Climent de Llobregat és famós pels seus cirerers.

ERMITA DE LA MARE DE DÉU DE BRUGUERS

(Breu esbós històric per Josep Campmany)

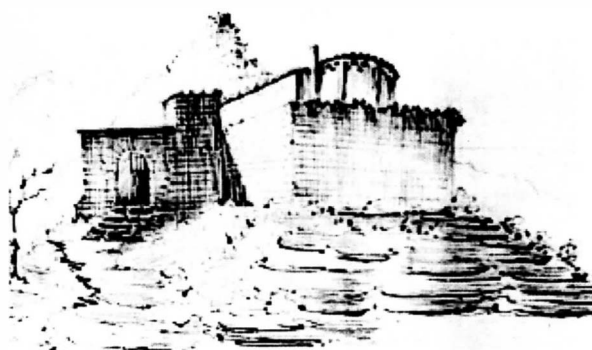
L'ermita de Bruguers es troba en un petit coll del camí de Begues, que antigament s'anomenava Sitjar. El Sitjar es documenta per primer cop el 987, quan els monjos de Castelldefels donaren a un prevere les cases que hi tenien. Aquest monestir, fundat pels comtes de Barcelona cap al 966, fou dotat, entre altres béns, amb terres al Sitjar. La cessió al prevere ens suggereix que ja aleshores hi havia algun edifici religiós; ho suporta el fet que a prop hi ha un cementiri medieval on aparegué una làpida de l'any 945.

El topònim Sitjar indica que a l'indret hi havia sitges, dipòsits d'emmagatzematge, que a inicis del segle XX eren encara visibles. Més endavant, el 1100, s'hi documenta la casa d'un potentat barceloní. A finals del segle XII sabem que hi havia un colomer, i l'any 1286 també hi havia una farga o ferreria. La casa Forta del Sitjar s'esmenta el segle XIV: era propietat dels castlans d'Eramprunyà.

És llavors quan tenim notícies més precises de l'ermita. L'actual edifici té dues parts ben diferenciades. La més antiga és l'absis romànic, del segle XIII, vestigi d'un edifici primitiu que no allotjava la imatge de la Mare de Déu de Bruguers, sinó que era dedicat a Santa Maria Magdalena. Aquest culte, dotat pel senyor d'Eramprunyà Ferrer de Sant Martí entre 1208 i 1261, fou abandonat el 1327. Aquell any, el nou senyor del castell, Pere Marc, obtingué permís del bisbat per traslladar la imatge i el culte a una capella edificada de bell nou a la Roca, entre Gavà i Castelldefels. L'actual ermita esdevingué un simple oratori de camí, i amb els anys quedà malmesa i abandonada.

Però, més amunt de la muntanya, ja des de finals del segle XII, els fidels dels encontorns veneraven una marededéu trobada en una cova de la cinglera: la Mare de Déu de Bruguers. De la seva petita capella, erigida el segle XII, encara se'n poden veure les ruïnes, al turó del costat del castell. El culte era servit per deodates, una espècie de comunitat monàstica de dones lliurades al servei diví.

La llegenda explica que un pastor trobà la imatge en una cova l'any 1193, i l'agafà per ensenyar-la als amics. Però en arribar al poble ja no la tenia. L'endemà la retrobà al mateix lloc, l'agafà de nou, i la lligà al sarró. Arribat a Gavà, havia tornat a desaparèixer: només el braç, trencat, romania lligat al sarró. Davant del miracle, tots els veïns anaren a la cova, on retrobaren la imatge amb el braç trencat. Vista la voluntat divina de restar a la muntanya, edificaren ben a prop una humil capella, sobre el turó i arran del cingle.

GRAVATS DE 1872 QUE DECORAVEN L'ANTIC ARXIU DE LA BARONIA D'RAMPRU-
NYÀ, I QUE REPRESENTEN EL DAVANT I EL DARRERA DE L'ERMITA DE BRUGUERS

Els Marc, quan esdevingueren senyors del castell, promogueren molt aquest culte. El 1348 hi posaren un clergue, i entre 1364 i 1387 feren obres a l'edifici. A finals d'aquell segle, el cavaller i poeta Jaume Marc II encarregà la fina i preciosa talla de la Mare de Déu de Bruguers que encara avui es conserva al Museu Diocesà. Més reformes es feren el segle XV, però la terrible guerra civil catalana de 1462-1472, a més de la destrucció del castell, enderrocà també amb la primitiva i aturonada ermita de Bruguers.

Fou llavors, l'any 1500, quan els jurats de Gavà i Castelldefels decidiren reconstruir el vell oratori del Sitjar. Pagaren l'ampliació que avui podem admirar a la banda de l'entrada, el cor, i la portalada goticorenaixentista. L'any 1509, acabades les obres, la imatge de la Mare de Déu de Bruguers fou baixada en solemne processó a l'ermita de baix, la que avui contemplem, des de les ruïnes del turó. Els barons, les armes dels quals adornen la clau de volta del cor, presidiren aquell acte.

Foren aquests mateixos barons els qui, el 1548, projectaren convertir l'ermita de Bruguers en un monestir de frares. Idea que no reeixí per manca de diners suficients. A partir d'aquell moment els barons s'anaren desentenent de l'ermita. Els preveres que nomenaven no atienien les seves obligacions, només cobraven les rendes. Fou llavors quan els vassalls començaren a administrar el culte a la Mare de Déu. Els jurats i el rector de Gavà nomenaren uns ermitans, que vivien de l'almoïna, perquè la devoció popular era molt forta. Un magnífic retaule renaixentista presidia l'altar. I cada setembre, per la diada de la Mare de Déu, i a la primavera, per dilluns de Pasqua, una gernació pujava en romeria des de Gavà. I des de Sant Climent per pasqüetes, de Begues per l'Ascensió, i de Castelldefels per Pentecosta. Per organitzar aquests aplecs, a la parròquia de Sant Pere de Gavà s'instituï una confraria, documentada ja el 1627.

La doble administració de l'ermita (uns clergues nomenats pels barons i uns ermitans nomenats per l'Ajuntament i el rector de Gavà) provocà llargs plets entre ambdues bandes al llarg del segle XVIII. Actualment, l'ermita i la mujada i mitja de terres circumdants formen part de les propietats de la parròquia de Sant Pere de Gavà. La capella, que fou destruïda parcialment durant la revolució de 1936, presenta l'aspecte de la restauració realitzada l'any 1960.

BIBLIOGRAFIA

- ** Gran Geografia Comarcal de Catalunya. Volum 8. El Barcelonès i el Baix Llobregat Fundació Enciclopèdia Catalana (1982)
- ** Barcelonès i el seu entorn. Mapa Comarcal de Catalunya. Escala 1:50.000 Institut Cartogràfic de Catalunya (2003).
- ** Hipermapa de Catalunya: <http://www.gencat.net/ptop/actuacions/hipermapa.htm>
- ** Topoguaia del GR-92.FEEC- CS. (2004)
- ** <http://pieraedicions.com/stclimentllobregat.html>
- ** <http://www.terra.es/personal7/elportaldegava/Ermita-de-Bruguers.pdf>

Agustí Poch. Novembre 2005

